

 νέο φροντιστήριο	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΜΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ- ΣΟΛΩΜΟΥ ΜΑΡΙΑ	
	ΤΜΗΜΑ	Ε1,2,3,7	
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	ΙΛΙΟΥ	
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ΩΡΕΣ	

Κείμενο 1 (Μη Λογοτεχνικό Κείμενο)

1^η Από τους μύθους και τα παραμύθια, άλλωστε, έχουμε μάθει ότι και σε πύργο μαλαματένιο είτε σε σκοτεινό μπουντρούμι να κλείσει κάποιος βασιλιάς το αρσενικό ή το θηλυκό βλαστάρι του, είτε για να το προστατέψει είτε για να αυτοπροστατευτεί ο ίδιος και να μην κινδυνεύσει ο θρόνος του, το Κακό ή το Καλό, ο θάνατος ή ο έρωτας θα βρουν τον τρόπο να τρυπώσουν. Και οι ασκητές ακόμη που καθηλώνονταν επί δεκαετίες πάνω σε ένα στύλο ή μέσα σε μία στενάχωρη σπηλιά αρνούμενοι τα εγκόσμια, όλο και κάποιον κίνδυνο ή αντιμετώπιζαν άλλοτε επιτυχώς και άλλοτε όχι. Όπως και διακεκριμένοι άνθρωποι του πνεύματος, «φτασμένοι» επιστήμονες, μπήκαν στον πειρασμό να δελεαστούν και να χρηματιστούν παραβαίνοντας την ηθικολογία της επιστήμης τους και της ίδιας της (κατ' επίφαση) κοσμοθεωρητικής τους βάσης.

2^η Όσο καχύποπτοι ή φοβικοί κι αν είμαστε, δεν αντιμετωπίζουμε τη ζωή σαν μία τεράστια παγίδα που μας κυκλώνει ασφυκτικά, μορφοποιημένη σε αναρίθμητους πονηρούς τύπους που απεργάζονται τον όλεθρό μας. Η ακοίμητη κακοπιστία και η γενικευμένη καχυποψία δρουν παραλυτικά. Ξέρουμε, φυσικά, ότι εκεί έξω κυκλοφορούν αρκετοί δόλιοι. Αλλά ξέρουμε, επίσης, ότι δεν είναι σκάρτοι όλοι οι άνθρωποι. Και αυτό αρκεί για να εξακολουθήσουμε να βλέπουμε τη ζωή σαν δώρο και σαν δυνατότητα.

3^η Μετέχουμε στον κόσμο από ανάγκη και από επιθυμία βασισμένη στην άγραφη -και για αυτό παντοδύναμη- αρχή της εμπιστοσύνης: «Οφείλω να σε εμπιστεύομαι, επειδή οφείλεις να με εμπιστεύεσαι. Αλλιώς τελειώσαμε πριν καν αρχίσουμε». Αυτή η ιδέα συγκρατεί τις κοινωνίες πολύ στερεότερα από ό,τι οι αμέτρητοι νόμοι, όσο σκληροί κι αν είναι, οι θρησκευτικές απαγορεύσεις, οι ιδεολογικοί δεσμοί. Και στην πραγματικότητα πρόκειται για την ηθικοπρακτική μετάφραση ενός παραγγέλματος που έρχεται από πολύ παλιά: «Και ο μισείς, μηδενί ποίησης».*Το είπε δεν το είπε ο Κομφούκιος, ο Κλεόβουλος ο Ρόδιος, η Πυθία, έτσι πάντως το βρίσκουμε γραμμένο σε ποικίλα πνευματικά αναγνώσματα Όλες οι ιδέες, όμως, όλα τα ηθικά παραγγέλματα που αποσκοπούν στη συγκρότηση κοινωνιών από μη αλληλομισούμενα και μη αλληλοϋποβλεπόμενα άτομα είναι για να τα περιφρονούμε και να τα καταπατάμε: «Με εμπιστεύεσαι; Αχ, πειθήνιο όργάνό μου». Εμπιστευόμαστε την πολιτεία και τους πολιτικούς μας, παθόντες πριν όχι

και μαθόντες, και οδεύουμε από διάψευση σε διάψευση και από απογοήτευση σε απογοήτευση.

4^η Εμπιστευόμαστε τις επιχειρήσεις με τις οποίες συναλλασσόμαστε, διεθνείς και ελληνικές. Κάποια στιγμή, αργά ή γρήγορα, συνειδητοποιούμε ότι μας εμπαίζουν, μας υπερχρεώνουν, υπεξαιρούν τα χρήματά μας, πονηρά η ανενδοίαστα. Εν ολίγοις ελάχιστα νοιάζονται για την ευθύνη τους, έτσι όπως την επιβάλλει το μεταξύ μας συμβόλαιο. Η βουλιμία του κέρδους, η απληστία κυκλοφορεί συνήθως με το ψευδώνυμο «νόμοι της αγοράς». Οι υπερασπιστές της, μάλιστα, μας τη συστήνουν σαν εξίσου ακαταμάχητη με τους φυσικούς νόμους, με τον νόμο της βαρύτητας λόγου χάρη. Ιδού το «Πιστεύω» σε μαθηματική μορφή: «Δεν υπάρχει πρόοδος δίχως κέρδος. Δεν υπάρχει κέρδος δίχως εκμετάλλευση. Και δεν υπάρχει εκμετάλλευση δίχως θύματα. Τι κλαιγόσαστε τώρα, μίζεροι, ε μίζεροι;». Αν αυτό είναι η πρόοδος, χρειαζόμαστε επειγόντως λίγη οπισθοδρόμηση. Μια περισσότερο βιωματική επαφή με τις ανθρωπιστικές αξίες θα άξιζε τον κόπο!

Παντελής Μπουκάλας,(διασκευασμένο απόσπασμα),εφημ. «Η Καθημερινή»

1. Μην κάνεις σε κανέναν αυτό που εσύ μισείς

Κείμενο 2 (Μη Λογοτεχνικό Κείμενο)

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από την ανάρτηση του Bill Gates στο blog του στις 7 Δεκεμβρίου του 2021, με τίτλο «Λόγοι αισιοδοξίας μετά από μία δύσκολη χρονιά» (Reasons for optimism after a difficult year).

1^η Πρόσφατα, πολλοί άνθρωποι με ρωτούσαν αν είμαι ακόμα αισιόδοξος για το μέλλον. Ενώ η απάντηση είναι ναι, το να είσαι αισιόδοξος δεν σημαίνει να αγνοείς τα προβλήματα. Με προβληματίζει βαθιά μια πρόκληση συγκεκριμένα.

2^η Αυτή η εποχή μας έδειξε πώς η φθίνουσα εμπιστοσύνη στους δημόσιους θεσμούς δημιουργεί απτά προβλήματα και περιπλέκει τις προσπάθειές μας να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις. Με βάση αυτά που έχω δει τα τελευταία δύο χρόνια, ανησυχώ περισσότερο από ποτέ για την ικανότητα των κυβερνήσεων να κάνουν μεγάλα πράγματα.

3^η Χρειαζόμαστε τις κυβερνήσεις να αναλάβουν δράση εάν πρόκειται να σημειώσουμε πρόοδο σε προκλήσεις όπως η αποφυγή μιας κλιματικής καταστροφής ή η πρόληψη της επόμενης πανδημίας. Αλλά η μείωση της εμπιστοσύνης καθιστά πιο

δύσκολο για αυτούς να είναι αποτελεσματικοί. Εάν οι άνθρωποι σας δεν σας εμπιστεύονται, δεν πρόκειται να υποστηρίξουν σημαντικές νέες πρωτοβουλίες. Και όταν εμφανίζεται μια μεγάλη κρίση, είναι λιγότερο πιθανό να ακολουθήσουν τις απαραίτητες οδηγίες για να ξεπεράσουν την καταιγίδα.

4^η Αυτή η πτώση της εμπιστοσύνης συμβαίνει σε όλο τον κόσμο. Ο δείκτης του βαρόμετρου Edelman Trust 2021 παρουσιάζει ανησυχητικές πτώσεις σε όλο τον κόσμο. Λοιπόν ποιος ή τι φταίει; Υπάρχουν πολλοί λόγοι για αυτό το αυξανόμενο χάσμα, συμπεριλαμβανομένου ενός 24ωρου κύκλου ειδήσεων, ενός πολιτικού κλίματος που ανταμείβει τη δημιουργία πρωτοσέλιδων σε σχέση με την ουσιαστική συζήτηση και την άνοδο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

5^η Η ψηφιακή επικοινωνία έχει βαθιά οφέλη από την άποψη ότι βοηθά τους ανθρώπους να συνεργάζονται, να παραμένουν σε επαφή και να μοιράζονται πράγματα μεταξύ τους. Όμως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν παίξει τεράστιο ρόλο στη διάδοση παραπληροφόρησης που κάνει τους ανθρώπους να υποψιάζονται τις κυβερνήσεις τους αντιλαμβανόμενοι πιθανές παρατυπίες τους.

(ελαφρώς διασκευασμένο), www.gatesnotes.com

Κείμενο 3 (Λογοτεχνικό Κείμενο)

[Επρόδωσαν την αρετή...]

Επρόδωσαν την αρετή κι ήρθαν οι έσχατοι πρώτοι.
Με χρήμα παίρνεται η καρδιά κι αποτιμάται ο φίλος.
Αν άλλοτε αντιφέγγιζε στο νου, στα μάτια, σ' ό,τι,
είναι η ζωή πια σκοτεινή κι ανέφικτη σα θρύλος,
είναι πικρία στο χείλος.

Νύχτα βαθιά. Με πνεύμα οργής έσπρωξα το κρεβάτι.
Άνοιξα τις αραχνιασμένες κάμαρες. Καμία
ελπίς. Απ' το παράθυρο, του τελευταίου διαβάτη
είδα τη σκιά. Κι εφώναξα στριγκά στην ησυχία:
«Δυστυχία!»

Η φριχτή λέξη με φωτιά στον ουρανό εγράφη.
Δέντρα τη δαχτυλοδειχτούν, αστέρια την κοιτούνε,
επιγραφή την έχουνε τα σπίτια κι είναι τάφοι,
ακόμη θα την άκουσαν οι σκύλοι κι αλυχτούνε
Οι άνθρωποι δεν ακούνε;

Κ. Καρυωτάκης, συλλογή Ελεγεία και Σάτιρες

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά (70-80 λέξεις) το περιεχόμενο των δύο τελευταίων παραγράφων του Κειμένου Ι.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των περιόδων που ακολουθούν ως Σωστό ή Λάθος, παραθέτοντας, παράλληλα, το κατάλληλο απόσπασμα του Κειμένου που σας υποδεικνύεται, ώστε να αιτιολογείται η επιλογή σας.

1. Η καχυποψία των ανθρώπων τους καθιστά ανίκανους να χαρούν την αξία της ζωής που τους χαρίστηκε (Κείμενο 1).
2. Η ένδειξη εμπιστοσύνης αποτελεί βασικό συνεκτικό ιστό μιας κοινωνίας (Κείμενο 1)
3. Οι κυβερνήσεις σήμερα αναδεικνύονται φερέγγυες της λαϊκής βούλησης (Κείμενο 1 και Κείμενο 2).
4. Οι νόμοι της αγοράς νομιμοποιούν την αસυδοσία απέναντι στην ανθρώπινη ύπαρξη στο όνομα της προόδου (Κείμενο 1).
5. Η μειωμένη αποτελεσματικότητα των κυβερνήσεων είναι απότοκος της ελλιπούς εμπιστοσύνης που δείχνουν σε αυτές οι πολίτες (Κείμενο 2).

Μονάδες 10

B2. Στο Κείμενο 1 ο συντάκτης ξεκινά την πραγμάτευσή του με αναφορές σε μύθους και παραμύθια, στοιχεία της λαϊκής μας παράδοσης, ενώ στο κείμενο 2 ο συντάκτης αφορμάται ομολογώντας την ανάγκη του να εκφράσει και να αιτιολογήσει τα συναισθήματά του για το μέλλον. Να αξιολογήσετε την πειστικότητα κάθε μεθόδου και την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητά της.

Μονάδες 10

B3. α. Να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο οι αυθεντίες στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου Ι σε συνδυασμό με το ασύνδετο σχήμα μέσω του οποίου παρατίθενται συμβάλλουν στην αποδεικτικότητα του κειμένου.

Μονάδες 8

β. Να εντοπίσετε και να εξηγήσετε την εναλλαγή στη λειτουργία της γλώσσας στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου ΙΙ.

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Γ(αφορά το Κείμενο 3 - Λογοτεχνικό)

Να παρουσιάσετε την συναισθηματική κατάσταση του ποιητή προσδιορίζοντας την αιτία που την προκαλεί. Να στηρίξετε την απάντηση σε τρεις τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες. (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Ο συντάκτης του Κειμένου 1 πιστεύει στη βασική αρχή της εμπιστοσύνης που συνέχει τον κόσμο: «Οφείλω να σε εμπιστεύομαι, επειδή οφείλεις να με εμπιστεύεσαι. Αλλιώς τελειώσαμε πριν καν αρχίσουμε». Με αφορμή πρόσφατη δημοσκόπηση που καταδείκνυε τη μειωμένη εμπιστοσύνη των πολιτών τόσο μεταξύ τους όσο και απέναντι στους θεσμούς, συντάσσετε ένα άρθρο (350-400 λέξεων) για το επόμενο τεύχος της σχολικής εφημερίδας σας, στο οποίο αναφέρεστε στους παράγοντες που υπονομεύουν το αίσθημα εμπιστοσύνης σήμερα μεταξύ των ανθρώπων και μεταξύ των πολιτών και του κράτους, στο πλαίσιο μιας κατά τα λοιπά εκδημοκρατισμένης «Κοινωνίας των Πολιτών». Παράλληλα, να αναζητήσετε, μέσω προσδιορισμού δύο τουλάχιστον παραδειγμάτων, τρόπους εξυγίανσης της λειτουργίας μιας ολοκληρωμένης «Κοινωνίας των Πολιτών» σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα δικαιώματα που κρίνετε ότι θα τύχουν ανάλογης προάσπισης.

Αξιοποιήστε δημιουργικά τις ιδέες των Κειμένων Αναφοράς Ι και ΙΙ

Μονάδες 30

νέο φροντιστήριο